

DISALOV ing. NIKOLA,

Stanica za unapređenje ribarstva SR Srbije

Prvi podaci o aklimatizaciji belog amura (Ctenopharyngodon idella) u Jugoslaviji

Podunavske zemlje, članice Sporazuma o ribarstvu u vodama Dunava: Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija, Narodna Republika Mađarska, Narodna Republika Bugarska, Rumunska Narodna Republika i Savez Sovjetskih Socijalističkih Republika, u okviru svojih obimnih delatnosti na unapređenju ribarstva u Dunavu i njegovim pritokama posebnu pažnju su posvetili izučavanju uslova za aklimatizaciju amurskih travojednih riba u reonu Dunava. Ovakva ispitivanja su već nekoliko godina u toku u SSSR-u i Rumuniji. Od 1963. godine započeta su istraživanja ove vrste u Mađarskoj i Jugoslaviji.

Sl. 1. Beli amur iz Ogledne stanice u Nučetu (R. N. R.)

Kao objekat proučavanja utvrđeni su u prvom redu: Beli amur (*Ctenopharyngodon idella*) i Tostolobik (*Hypophthalmichthys molitrix*). Ribarski stručnjaci ovih pet zemalja prilikom izbora ribljih vrsta za aklimatizaciju rukovodili su se prvenstveno specijalnim osobinama i svojstvima ovih riba:

— izvanredno širok areal mogućeg rasprostranjenja i razvučen temperaturni režim ovih riba,

— načinom ishrane (Beli amur jede isključivo bilje u vodi, a Tostolobik fitoplankton) nisu konkurenti ostalim kvalitetnim ribljim vrstama, a u prvom redu šaranu,

— Beli amur može poslužiti kao idealan meliorator vodenih površina (šaranski ribnjaci, hidro-akumulacije, kanalska mreža hidro-meliorativnih sistema i dr.), jer masovno uništava svu nadvodnu i podvodnu floru čime se izbegava njeno preskupo odstranjenje (košenje i izvlačenje),

— ove riblje vrste izvanredno brzo rastu, a meso im je visoko kvalitetno po ukusu i izgledu,

— u šaranskim ribnjacima ove ribe mogu poslužiti kao najbolja prateća riba; uništavaju štetno vodeno bilje koje u mnogim našim ribnjacima, naročito u plitkim, predstavlja veliki balast a njegovo uništavanje zahteva veliko angažovanje radne snage i novčanih sredstava, nisu konkurenti šaranu u ishrani svojim brzim prirastom doprinose vrlo ekonomičnom povećanju produktivnosti ribnjaka, ne traže nikakvu posebnu ishranu i pažnju, vrlo je jednostavna manipulacija kod izlova, transporta, zimovanja, i sl.

Imajući sve to u vidu i Jugoslavija je pristupila aklimatizaciji ovih riba. Stanica za unapređenje ribarstva SR Srbije uvezla je iz Mađarska izvestan broj primeraka Belog amura u ogledne svrhe, kako bi započela prvu fazu aklimatizacije sa malim brojem primeraka, s tim da se to pre izvrši masovnijim uvoz ovih riba.

27. novembra 1963. godine avionom iz Budimpešte stigla je pošiljka sa mladim Belog amura starosti 4—5 meseci. U prvo vreme, u toku zime, ribice su bile pod karantinom u akvarijumima Stanice. Pre nasadivanja stručnjaci Veterinarskog fakulteta u Beogradu izvršili su na nekoliko primeraka pregled radi utvrđivanja, da li je uvezena riba invadirana specifičnim parazitom, koji inače predstavlja ozbiljnu smetnju kod aklimatizacije Belog amura. Pošto je nalaz bio negativan, to je 12. V 1964. godine riba nasadena u jedan bazen Oglednog ribnjaka u Pančevačkom Rtu zajedno sa šaranskim jednogodišnjacima. Beli amur je rastao u uslovima tipičnim za šaranske ribnjake sa nešto izraženijom zakorovljenošću i plićom vodom. U bazenu su primenjivane sve mere potrebne za intenzivan uzgoj konzumnog šarana.

Kod nasadivanja mladunci Belog amura imali su u proseku dužinu 7,1 cm i težinu 3,4 gr po komadu. Nakon 136 dana u probnom lovu utvrđena je u proseku dužina 41,2 cm i težina 837 gr (od 750 do 900 gr) po komadu. Iz ovoga proizlazi da je u osmatranom periodu dnevni prirast Belog amura iznosio 6,1 gr, što daleko nadmašuje i najbolji prirast šarana u drugoj godini starosti. Primerci iste starosti iz kontigenta, koji su ostali u Mađarskoj razvijali su se znatno bolje. Importovani su 25. VII 1963. godine veličine od 2—3 cm. Nakon 20 dana držanja u ribnjacima dostigli su 8—10 cm, u 60 danu 15 cm, u 90 danu 22 cm (ili 230 gr), a septembra meseca 1964. godine dostigli su pojedini primerci težinu od 2—3 kg. Dnevni prirast po komadu u toku ovog perioda iznosio je 7—11 gr, a komadna težina se povećala za 246 puta. Ovakvo dobar prirast uz istovremeno uništavanje vodene flore (prema tvrdjenjima rumunjskih stručnjaka iz Ogledne stanice u Nučetu za 1 ha ribnjačke površine dovoljno je 150—200 komada Belog amura da unište svo suvišno rastinje u toku vegetacione sezone) već na bazi prvih osmatranja opravdavaju sve nade koje se polažu u travojedne ribe.

Stanica za unapređenje ribarstva SR Srbije nastaviće sa proučavanjem uslova aklimatizacije ovih riba. Redovno će se pratiti svi momenti aklimatizacije po fazama do polne zrelosti. Posebna pažnja će se obratiti na fazu polnog sazrevanja, oplodnje i uzgoja mladunaca, pošto pelagičan način oplodnje Belog amura predstavlja problem za njegovu uspešnu aklimatizaciju u našim uslovima (sovjetski stručnjaci su rešili i ovaj problem i uspeali su da u ribnjačkim uslovima oplode, izmreste i odgoje mladunce Belog amura).

O svim detaljima i podacima u vezi aklimatizacije Belog amura, koja će trajati nekoliko godina, Stanica će povremeno obavestavati našu ribarsku javnost. Posebna pažnja će se obratiti na sledeće:

— izdržljivost na temperaturna kolebanja u našem klimatu (maksimalne letnje i minimalne zimske temperature) tempo prirasta, utvrđivanje broja nasada po jedinici ribnjačke površine, koji bi bio dovoljan da eliminiše svu suvišnu vodenu floru u ribnjaku, ponašanje Belog amura prema hemizmu ribnjačke vode, u prvom redu usled đubrenja, i sl., mogućnost oplodnje i odgoja mladunaca, transportne mogućnosti, režim ishrane, prezimljavanje, i dr.

Istovremeno ćemo obavestavati našu ribarsku javnost i o dostignućima inostranih ribarskih stručnjaka iz oblasti aklimatizacije amurskih riba, kako bi naši stručni krugovi što pre i bolje shvatili značaj ovih riba za naše ribarstvo.